

« zurück blättern vor »

HAFT subst. m., ab 1488; auch *aft*, *hawt*. **1)** ‘Wundnaht’ – ‘szew na ranie’: 1488 MMAe XVI nr 1457, STP *Gregorius... intulit dicto Mathie clerico vulnus gravissimum..., ita quod coactus fuit clericus prefatus sex iuncturas de arte chirurgici al. haftti, quibus moderetur tanto cruento vulnere, in suam manum admittere.* o 1566 GórnDworz T, SPXVI *Przydzie czas obiádu / mięśá ieść nie śmie / áby zwániem nie poruszyl háwtow.* o 1588 Calep 68b, SPXVI *Ancteres, [...] Vincula sunt, quibus vulnerum labra constringuntur, ne latior fiat cicatrix.* – *Hafty.* o 1695 AndPiekBoh 43, SP17 *háwtuiąc szwank, Cyruлик trzy śta sześćdziesiąt pięć hawtow musiał dać.* o [LBel.] 1792–1793 Perz.Cyr. 1 71, L *Gdzie się obeysć może bez krwawych haftów, to ieft igłá i nicią, razéy lipkiami plastrzykami by rana haftowaná była prześtrzegać.* – (SŁA), STP, SPXVI, CN, TR, L, SWIL (chir.), SW (stp. lek.), LSP (sp.). **2)** ‘ein Stickmuster auf Stoff, seltener auf Leder; Stickerei’ – ‘wzór, ornament wyszyty na tkaninie, rzadziej na skórze; wyszywanie’: 1588 GostGospSieb +4, SPXVI *we Fráncyey [...] przed tym od złotá / od frebrá / od háwtow / od drukow / y wymysłnych rzemiośł / wfzysřtko świętno / wfzysřtko kořztownie.* o 1636 Żębr.Ow. 127, L *Haft wiodłá, pingębat acu.* o 1638 Otw.Ow. 214, L *Arachne była słáwna hawtamí i przedzeniem welen drogich.* o 1688 DamKuligKról 298, SP17 *Czytelnik [...] wybaczý, Jeśli gđzie háft teý śzátý mniej křształtnny obaczý.* o 1726 Jabł.Tel. 170, L *Haft sukien modny i nowy.* o (1778–1784) 1829 Kras.Podstoli 232, DOR *Z podziwieniem oglądálem rozmaitego rodzaju hafty, tak doskonale urządzone, iż równie się dobrze wydawały, jak te, które z fabryk zagranicznych przywozić można.* o 1790 Przyb.Luz. 170, L *Zatrudniają ręce przez śliczną robotę, A na wyśćigi hafty wyrabiają złote.* o (vor 1792) 1951 Kit.Opis 500 *Niedługo ta moda trwáta; zarzucili hafty, dzierzgania, galony, taśmy, sznurki.* o 1827 Morlach 11, SJAM *Wtęczas twa kurtka srebrnym haftem błýśnie.* o (1871) 1948–1951 Orzesz.Pam. I 28, DOR *Na kanapie rozłożono suknię z białego atlasu, ozdobioną srebrnym haftem.* o (1899) 1950–1953 Dygas.Swojcz. 201, DOR *Uczyła je teraz stębnowania, haftu, rozmaitego pięknego wyszywania.* o 1952 Pol.Szt.Lud. s.106, DOR *W najnowszych gorsetach haft koralikowy zastąpiony został haftem płaskim, wykonanym (...) [za pomocą] kolorowych jaskrawych nici jedwabnych.* – (SŁA), SPXVI, TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR. ◊ **Var:** *aft* subst. m. – SW (stp.), LSP; *haft* subst. m., 1488 MMAe XVI nr 1457, STP – (SŁA), STP, SPXVI, CN, TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR; *hawt* subst. m., 1566 GórnDworz T, SPXVI o 1638 Otw.Ow. 214, L o [LBel.] †1849 Goł., SW – SPXVI, L (zan.), SW (stp.), LSP. ◊ **Etym:** mhd. *haft* subst. m., ‘Naht einer Wunde’, LEX, nur für Inh. 1. ◊ **Der:** *hafcik* subst. m., ‘Klammer’, (1845)

o. J. Rzew.H.Listop. I 146, DOR, zuerst geb. SW; *hafcik* subst. m., ‘kleine
Stickerarbeit’, 1923 Dąbr.Ig.Matki 346, DOR, zuerst geb. DOR, nur für Inh. 2.
❖ Während Inhalt 1 aus dem Mittelhochdeutschen stammt, ist Inhalt 2,
schon wegen des Belegdatums, am wahrscheinlichsten eine polnische
Ableitung zu ↑*haftować*, was allerdings – wenn man die Datierung von
haftować Inhalt 2 berücksichtigt – durchaus auf das 15. Jh. hinweisen kann.

« zurück blättern vor »